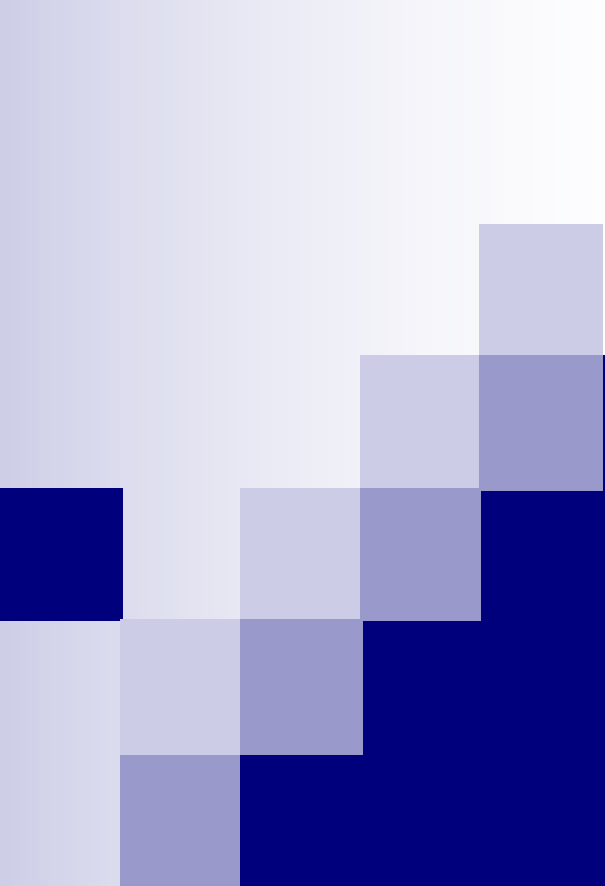

Programiranje kroz aplikacije

Kontrola toka programa

Nizovi

Kontrola toka u VBA

- If naredba
- Select Case naredba
- GoTo naredba
- For petlja
- While petlja
- Do While petlja
- Do Until petlja

If naredba

- Opšti oblik naredbe:

If Uslov1 Then

Instrukcije1

Elseif Uslov2 Then

Instrukcije2

...

Elseif UslovN Then

InstrukcijeN

Else

PodrazumijevaneInstrukcije

End If

- Instrukcije1, ..., InstrukcijeN se uvijek pišu u zasebnom redu, ispod odgovarajućeg uslova, tj. **ne smiju biti u istom redu sa uslovima**.
- Else grana je opcionalna, tj. ne mora se navoditi ako nema potrebe.
- End If završava If naredbu.

Primjer sa If naredbom

- Napisati funkciju **Ocjena** koja za argument ima broj poena koje je student dobio na ispitu i vraća ocjenu koju je student dobio:

```
Function Ocjena(BrojPoena As Integer) As String
    If BrojPoena >= 90 Then
        Ocjena = "A"
    ElseIf BrojPoena >= 80 Then
        Ocjena = "B"
    ElseIf BrojPoena >= 70 Then
        Ocjena = "C"
    ElseIf BrojPoena >= 60 Then
        Ocjena = "D"
    ElseIf BrojPoena >= 50 Then
        Ocjena = "E"
    Else
        Ocjena = "F"
    End If
End Function
```

Jednolinijska If naredba

- U slučaju kada postoji samo jedan uslov i mali broj instrukcija, pogodnije je koristiti jednolinijsku **If** naredbu, čiji je oblik:

If Uslov Then Instrukcije1 Else Instrukcije2

- U jednolinijskom obliku, **End If** se ne navodi!
- I ovdje je **Else** dio opcion, tj. može se pisati:

If Uslov Then Instrukcije

Primjeri:

If (X Mod 2 = 0) Then MsgBox "Broj X je paran"

**If (X Mod 2 = 0) Then MsgBox "Broj X je paran" Else _
MsgBox "Broj X je neparan"**

Select Case naredba

- Opšti oblik naredbe:

```
Select Case Testnilzraz
  Case Izraz1
    Instrukcije1
  ...
  Case IzrazN
    InstrukcijeN
  Case Else
    PodrazumijevaneInstrukcije
End Select
```

- **Testnilzraz** određuje koja će se **Case** grana izvršiti.
- **Case Else** grana je opcionalna.
- **End Select** završava **Select Case** naredbu.

Primjer sa Select Case naredbom

- Napišimo funkciju **Ocjena** koristeći **Select Case** naredbu.

```
Function Ocjena(BrojPoena As Integer) As String
    Select Case BrojPoena
        Case Is >= 90
            Ocjena = "A"
        Case Is >= 80
            Ocjena = "B"
        Case Is >= 70
            Ocjena = "C"
        Case Is >= 60
            Ocjena = "D"
        Case Is >= 50
            Ocjena = "E"
        Case Else
            Ocjena = "F"
    End Select
End Function
```

Upotreba ključne riječi **Is** radi specificiranja vrijednosti!!!

```
Case 90 To 100
    Ocjena = "A"
Case 80 To 90
    Ocjena = "B"
...
```

Upotreba ključne riječi **To** radi specificiranja opsega vrijednosti!!!

Case uslovi

- U **Case** uslovu, više vrijednosti se razdvaja zarezima:

Case 10, 20, 50

- Dozvoljene su i kombinacije vrijednosti sa ključnim riječima **Is** i **To**:

Case 13, 20 **To** 30, 50 **To** 60, **Is** > 90

- U **Case** uslovu, mogu se koristiti i stringovi. Na primjer:

Case "aaa" **To** "bbb"

odgovara svim stringovima između "aaa" i "bbb", a to su "aaaa", "aabcd", "babin zub" itd.

GoTo naredba

- **GoTo** je naredba bezuslovnog skoka (grananja), tj. **GoTo** bezuslovno prebacuje izvršavanje programa na određenu instrukciju procedure koja mora započeti **labelom**.
- Labela je oznaka koja jednoznačno određuje instrukciju na koju se ide naredbom GoTo. Labela može biti **tekstualni string praćen dvotačkom** (:) ili **broj bez dvotačke**.

If Uslov Then GoTo **Lab** Else GoTo **1000**

Naredbe

Lab: Naredbe

Naredbe

1000 Naredbe

- GoTo ne može da grana van procedure!
- U VBA proceduri može postojati proizvoljan broj različitih labela.
- **GoTo** ćemo uglavnom koristiti kod upravljanja greškama.

For petlja

- Brojačka **For** petlja ima oblik:

```
For Brojac = Pocetak To Kraj Step Korak  
    Naredbe  
Next Brojac
```

- **Korak** može biti pozitivan i negativan, a može se i izostaviti. Podrazumijevano je 1.
- **Next Brojac** se skraćeno može zapisati sa **Next**.
- Forsirani izlazak iz **For** petlje se vrši sa **Exit For**, čime se iz petlje bezuslovno izlazi i prelazi na izvršenje prve naredbe nakon petlje.
- Šta rade sljedeće dvije petlje?

```
S = 0  
For I = 1 To 99  
    S = S + I  
Next I
```

```
S = 0  
For I = 1 To 99 Step 2  
    S = S + I  
Next
```

Do While petlja

- **Do While** je programska konstrukcija kod koje se naredbe (tijelo petlje) izvršavaju sve dok je ispunjen uslov petlje. Dolazi u dva oblika:

Do While Uslov
Naredbe
Loop

Do
Naredbe
Loop While **Uslov**

- U prvom obliku se može desiti da se u petlju uopšte ne uđe. U drugom obliku se petlja izvršava minimum jedanput.
- Forsirani izlazak iz **Do While** petlje se vrši naredbom **Exit Do**.
- Sabrati prirodne brojeve manje od 100 pomoću obe **Do While** petlje.

```
S = 0 : K = 1
Do While K < 100
    S = S + K
    K = K + 1
Loop
```

```
S = 0 : K = 0
Do
    K = K + 1
    S = S + K
Loop While K < 99
```

Do Until petlja

- **Do Until** petlja se izvršava sve dok se ne ispuni određeni uslov. Uslov se može naći na početku ili kraju petlje:

Do Until Uslov
Naredbe
Loop

Do
Naredbe
Loop Until **Uslov**

- U prvom obliku se može desiti da se u petlju uopšte ne uđe. U drugom obliku se petlja izvršava minimum jedanput.
- Forsirani izlazak iz **Do Until** petlje se vrši naredbom **Exit Do**.
- Sabrati prirodne brojeve manje od 100 pomoću obe **Do Until** petlje.

```
S = 0 : K = 1
Do Until K = 100
    S = S + K
    K = K + 1
Loop
```

```
S = 0 : K = 0
Do
    K = K + 1
    S = S + K
Loop Until K = 99
```

Do petlja

- Kod **Do While** i **Do Until** petlji, **While** i **Until** delovi su opcioni.
- **Do While** i **Do Until** petlje su specijalni slučajevi **Do** petlje.

Do
 Naredbe
Loop

- Iz **Do** petlje se najčešće izlazi sa **Exit Do**.
- Sabrati prirodne brojeve manje od 100 koristeći **Do** petlju.

```
S = 0 : K = 1  
Do  
    S = S + K  
    K = K + 1  
    If K = 100 Then Exit Do  
Loop
```

Nizovi

- Niz predstavlja grupu elemenata koji imaju isti tip i ime.
- Elementu niza se pristupa koristeći ime niza i indeks (redni broj elementa) koji se navodi u malim zagradama.
- Indeks prvog elementa niza je podrazumijevano 0. Tako bi elementima niza **X**, dužine 10, pristupali na sljedeći način:

X(0), X(1), ..., X(9)

- Navođenjem

Option Base 1

na početku modula, indeks prvog elementa niza će biti 1 u svim procedurama tog modula. **Option Base** može biti 0 ili 1.

Deklaracija nizova

- Naredba

`Dim X(10) As Integer`

deklariše cjelobrojni niz `X` od 11 elemenata, jer je prvi element `X(0)`, a posljednji `X(10)`.

- U deklaraciji se može navesti indeks prvog i posljednjeg elementa niza, pri čemu su dozvoljeni i negativni indeksi:

`Dim X(1 To 10) As Integer`

`Dim X(-5 To 5) As Integer`

- Indeks prvog elementa niza se može dobiti pomoću funkcije `LBound(ImeNiza)`, dok se indeks posljednjeg elementa može dobiti pomoću funkcije `UBound(ImeNiza)`.

Primjer sa nizovima

- Napisati proceduru koja formira niz od 20 Fibonacci-evih brojeva i elemente tog niza štampa u Immediate prozoru. Prva dva broja su 0 i 1, a svaki sljedeći Fibonacci-ev broj jednak je zbiru prethodna dva.

```
Sub Fibonacci()  
    Dim X(1 To 20) As Integer, I As Integer  
    X(1) = 0 : X(2) = 1  
    Debug.Print X(1)  
    Debug.Print X(2)  
    For I = 3 To 20  
        X(I) = X(I - 1) + X(I - 2)  
        Debug.Print X(I)  
    Next  
End Sub
```

Korišćena **Sub** procedura.
Poziva se sa **Fibonacci**.

Za štampu u Immediate prozoru tokom izvršavanja koristi se metoda **Debug.Print**.

Višedimenzioni nizovi

- VBA podržava do 60 dimenzija nizova.
- Pri deklaraciji se može navesti samo gornja granica (donja je podrazumijevano 0), ili se mogu navesti obe granice.

`Dim X(10, 10) As Integer`

`Dim X(1 To 10, -5 To 5) As Integer`

- Elementu višedimenzionog niza se pristupa navođenjem indeksa svake dimenzije

`X(2, 5) = 14`

- Granice pojedinih indeksa se dobijaju pomoću funkcija `LBound` i `UBound`, pri čemu se kao drugi argument navodi redni broj dimenzije. Na primjer, indeks posljednje kolone dvodimenzionog niza `X` se dobija sa `UBound(X, 2)`

Dinamički nizovi

- VBA podržava i dinamičko alociranje nizova.
- Pri deklaraciji dinamičkog niza, ne navodi se indeks posljednjeg elementa:

Dim X() As Integer

- Prije prve upotrebe niza u programu, mora se definisati broj elemenata, što se radi naredbom **ReDim** na sljedeći način:

ReDim X(10)

ReDim X(1 To 10)

- Pomoću **ReDim** se može vršiti i promjena broja elemenata niza (redimenzionisanje) i to proizvoljan broj puta.
- Prilikom redimenzionisanja se gubi vrijednost elemenata. Za očuvanje vrijednosti elemenata niza koristiti naredbu **Preserve**, na primjer:

ReDim Preserve X(10)

Primjer sa dinamičkim nizovima

- Napisati proceduru koja za ulazni argument ima cio broj **N**, formira niz od N Fibonacci-evih brojeva i elemente tog niza štampa u Immediate prozoru. Ukoliko je $N \leq 0$ izaći iz procedure.

```
Sub Fibonacci(N As Integer)
    Dim X() As Integer, I As Integer
    If N <= 0 Then Exit Sub
    ReDim X(1 to N)
    X(1) = 0
    If N >= 2 Then
        X(2) = 1
        For I = 3 To N
            X(I) = X(I - 1) + X(I - 2)
        Next
    End If
    For I = 1 To N
        Debug.Print X(I)
    Next
End Sub
```

Izlazak iz procedure
sa **Exit Sub**.

Procedura se poziva sa:
Fibonacci 12 ili
Call Fibonacci(12)

Niz kao argument funkcije

- Niz može biti argument funkcije.
- Niz kao argument se navodi sa
`Niz()` As Tip
- Granice indeksa se ne moraju prosljeđivati kao argumenti jer možemo koristiti funkcije `LBound` i `UBound`.
- Napisati funkciju koja za argument ima cjelobrojni niz `X` i vraća maksimum tog niza.

```
Function MaksNiza(X() As Integer) As Integer
    Dim I As Integer
    MaksNiza = X(LBound(X))
    For I = LBound(X) + 1 To UBound(X)
        If MaksNiza < X(I) Then MaksNiza = X(I)
    Next
End Function
```

Funkcija se poziva kao:
`M = MaksNiza(X)`

Primjer 1

- Napisati funkciju **Maks** koja za argumente ima tri cijela broja **A**, **B** i **C**, i vraća najveći od njih.

```
Function Maks(A As Integer, B As Integer, C As Integer) As Integer
    Maks = A
    If Maks < B Then Maks = B
    If Maks < C Then Maks = C
End Function
```

Primjer 2

- Napisati funkciju **BrCif** koja ima jedan cjelobrojni argument **N**, a vraća broj cifara tog broja. Prilagoditi funkciju tako da radi i sa pozitivnim i negativnim argumentom. Uzeti da je maksimalan broj cifara 5.

```
Function BrCif(N As Integer) As Integer
    If N < 0 Then N = -N
    If N < 10 Then
        BrCif = 1
    ElseIf N < 100 Then
        BrCif = 2
    ElseIf N < 1000 Then
        BrCif = 3
    ElseIf N < 10000 Then
        BrCif = 4
    Else
        BrCif = 5
    End If
End Function
```

Vežba: Uraditi primjer koristeći **Select Case** naredbu.

Primjer 3

- Napisati funkciju **ZbirCifara** koja određuje i vraća zbir cifara cijelog broja **N**, koji je argument funkcije. Prilagoditi funkciju da radi i u slučaju negativnog broja **N**.

```
Function ZbirCifara(N As Integer) As Integer
    Dim Cifra As Integer
    If N < 0 Then N = -N
    ZbirCifara = 0
    Do While N <> 0
        Cifra = N Mod 10
        ZbirCifara = ZbirCifara + Cifra
        N = N \ 10
    Loop
End Function
```

Dobijanje posljednje cifre (najmanja težina).

Uklanjanje posljednje cifre.

Primjer 4

- Napisati funkciju **JeLiSortiran** koja za argument ima niz **X** i vraća **True** ako je niz sortiran u rastući poredak i **False** u suprotnom. Napisati i proceduru koja testira funkciju.

```
Function JeLiSortiran(X() As Integer) As Boolean
    Dim I as Integer
    JeLiSortiran = False
    For I = LBound(X) To UBound(X) - 1
        If X(I) >= X(I + 1) Then Exit Function
    Next
    JeLiSortiran = True
End Function
```

Testiranje funkcije

```
Sub Test()
    Dim X(1 To 5) As Integer
    Dim sortiran As Boolean
    X(1) = 2
    X(2) = 3
    X(3) = 16
    X(4) = 11
    X(5) = 23
    sortiran = JeLiSortiran(X)
    If sortiran = True Then
        MsgBox "Jeste sortiran"
    Else
        MsgBox "Nije sortiran"
    End If
End Sub
```